

INTERVIU DOREL VIȘAN - „CINE NU TE IUBEȘTE, NU TE MERITĂ“ -

- *Numiți acel loc care, și la bucurie și la necaz, îl simțiți întotdeauna cel mai aproape!*
- M-am născut și am trăit o mare parte din copilărie în Tăușeni, un sat în apropierea Clujului, unde se cultivă, și se cultivă foarte mult, bunul simț. Acesta este un capital pentru artist.
- *Vorbiți-mi despre părinți. Ce și cât le datorați pentru ceea ce sunteți astăzi?*
- De părinți nu te poți despărți niciodată. În credința mea, chiar și despărțirea definitivă de cineva pe care l-ai iubit te face să fii mai mult cu el. Mama, o femeie simplă, cu doar patru clase, dar cu o mare inteligență nativă. De la dânsa am învățat două lucruri esențiale: primul – dragostea care nu poate lipsi din atmosfera de lucru și din tot ceea ce face un artist. În momentul în care părăsește dragostea devine ipocrit. Al doilea – o zicere inteligentă, îndreptar al vieții mele, un model pe care am încercat să-l predau mai departe copiilor și nepoților mei: „Cine nu te iubește, nu te merită”. De la taică-meu, fost brigadier silvic, am învățat rigoarea, esențială în munca artistului.
- *Ce credeți, în gena dumneavoastră era înscrisă și vocația acestei cariere a iubirii de oameni?*
- N-am avut ascendenți în domeniu, dar neamul dinspre tatăl meu a fost marcat de tot felul de preocupări artistice: unii cântau la vioară, alții erau pricepuți dansatori. Mai toți aveau darul de a biciui cu ascuțișul minții, prezent în cuvânt, lucrurile rele pe care le observau la cei din jur. Din această pricină, li se spunea „batjocoritori”. Este o latură pe care cred că mi-am însușit-o într-un fel...
- *Totuși, ce v-a determinat să vă faceți actor?*
- Pur și simplu a fost o întâmplare. Viața unui artist este un lung șir de întâmplări, șanse sau neșanse, pe care, dacă nu le fructifică, este pierdut. Toată viața m-am străduit să vin în întâmpinarea „șansei”, nu s-o aștept. Am făcut teatru ca actor, regie de teatru, film, am predat și continui să predau la Academie arta actorului...
- *Deși vă admiră, puțină lume cunoaște că, pe lângă actorie, v-ați afirmat și ca un poet înzestrat și sensibil.*
Ce ne puteți spune despre aceasta?
- Am făcut peste 50 de roluri în teatru, în partituri semnate de autori români și străini – de la Vasile Rebreanu (într-o piesă a sa am jucat recent), până la roluri cheie din dramaturgia lui Shakespeare. Am scris articole diverse, eseuri și comentarii, în ziare și în reviste de specialitate, și trei volume de

poezie.

- *V-aș ruga să zăboviți puțin asupra acestei laturi aproape necunoscute a activității dumneavoastră!*

- În volumele mele de poezii îmi dezvălui credințele și frământările despre natura religioasă a ființei umane. Nu întâmplător, titlurile, dar și conținutul multora din poeziile mele au trimitere religioasă. Primele două cărți le-am intitulat „De vorbă cu Domnul” și „Voi veni cu fluxul”, apărute la Editura Popa's Art Timișoara.

- *Vă opriți la ceea ce ați scris până acum sau... mergeți mai departe?*

- Am un proiect în derulare. Este vorba de trei volume de psalmi, fiecare a câte 50 de texte. Mă rog lui Dumnezeu să-mi dăruiască sănătate să le pot săvârși. Mi-am propus să încep numerotarea lor cu 151 - având în vedere existența celor 150 de psalmi ai lui David și sper să ajung la 300...

- *Destui admiratori ai dumneavoastră ar dori să știe cât mai multe despre începuturile carierei de actor profesionist. Examene, profesori, maștri pe care i-ați avut drept model.*

- Primii pași au fost nefericiți. N-am reușit la prima încercare, din vina mea, bineînțeles. Ținând seama de sfaturile primite care mi-au fost de folos, la cea de-a doua încercare, reușita a fost deplină. I-am avut ca profesori pe maestrul George Dem Loghin și pe mult regretatul Rădulescu Bibanu. De la primul am învățat omenia și cumpătarea, iar de la al doilea, arta actorului. Ei m-au învățat un lucru cardinal: întotdeauna, când vrei să construiești ceva, trebuie să îi pui fundație. Am venit la Cluj în 1965, cu bucuria reînțoarcerii la obârșie - cum ar zice Blaga - și fără să-mi imaginez că mă voi despărți de Teatrul din Cluj, cu mare tristețe, după aproape 40 de ani. Am rămas credincios acestui teatru cu convingerea că prin el ne putem lumina poporul. Am cunoscut mari înălțări și mari căderi, care mi-au dat înțelepciunea să cred că forța unui artist stă în puterea pe care o găsește în el însuși. El trebuie să fie pregătit în orice moment. Ca și arma soldatului, care trebuie să fie în perfectă stare de funcționare. Actorul, când se ordonă „sus cortina” sau „motor”, ca și militarul, trebuie să fie întotdeauna gata să „tragă”.

- *Pentru cei care vă iubesc și vor să vă cunoască bine, treceți în revistă câteva dintre piesele de teatru în care personajul din carte și-a aflat în dumneavoastră interpretul ideal!*

- Aș fi lipsit de modestie să cred că personajele din piesele jucate de mine au întâlnit, în puterea mea de a le exprima și a le face credibile, interpretul ideal. O să îmi amintesc o parte din piesele în care cred că am atins ceea ce mi-am propus. Notați: „Pacea” de Aristofan; „A douăsprezecea noapte” de Shakespeare; „Jocul dragostei și al întâmplării” de Marivaux; „Tartuffe” de Molière; „Povestea unui ghicitor și a hoțului păgubitor, a bogătanului furat și a văduvei de lăudat”, o piesă populară chinezească. Toate în regia lui Aureliu Manea, un artist cu mare har, răpus de o boală necruțătoare. Și îmi mai amintesc cu plăcere de un spectacol cu „Procesul lui Horea” de Al. Voitin, în regia lui Crin Teodorescu. Sunt mult mai multe roluri care m-au marcat și, deși nu mi le amintesc, sper să rămână în istoria teatrului românesc.

- *Reluați, vă rog, o idee anterioară, referitoare la lucrul temeinic făcut și adânciți-o, făcând apel la contactele dumneavoastră cu mari personalități, la ceea ce ați reținut din relațiile cu ele.*

- Am cunoscut de-a lungul anilor artiști importanți în toate domeniile: teatru, critică de teatru și critică literară, regizori, scenografi, compozitori, scriitori. De pildă, Al. Voitin a fost și un foarte mare jurist. Îmi amintesc de o replică din piesa sa „Procesul lui Horea”, unde spune că recunoașterea adevărului nu trebuie să pună în pericol viața celui care îl mărturisește. De la fiecare am învățat câte ceva. De la cei mari, cum trebuie făcut acest lucru, de la cei mai modești, cum nu trebuie făcut. Cel mai greu este să știi cum trebuie făcut, pentru că are o infinitate de forme, cum nu trebuie făcut e

într-un singur fel. Tot jocul este un paradox. Pirandello spune că „Paradoxul actorului este chiar paradoxul vieții”.

- *Imaginați-vă că ați fi din nou copil și ar trebui să luați totul de la capăt, ați apuca-o pe un alt drum, v-ați croi un alt destin profesional?*

- Nu trebuie să-mi imaginez, fiindcă eu sunt copil. N-am plecat niciodată din copilărie. Dacă aș fi făcut-o, n-aș fi cel ce sunt. Subiectiv vorbind, aș opta pentru aceeași profesie, deși acest fapt nu depinde de om, ci de destin. Iar al meu acesta a fost. Îmi amintesc că, în tinerețe, mi-a plăcut medicina. În special chirurgia. Sunt, cred, profesii apropiate.

- *Dacă ne gândim că domnitorii obișnuiau să-și învețe odraslele cu treburile, nu tocmai ușoare, ale artei de a conduce, să ne amintim de „Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie”; extrapolând, care ar fi „învățăturile lui Dorel Vișan”, actorul cunoscut și recunoscut, acum, când împlinește 65 de ani, către urmașii săi?*

- I-aș sfătui, în primul rând, să nu se supere pe cei care îi critică sau nu le apreciază în totalitate activitatea, un lucru pe care l-au înfăptuit. Mai întâi să mediteze asupra faptului sau să constate că au avut dreptate, și atunci n-au de ce să se supere. Să fie dușmani de moarte ai lui „merge și așa”.

GEO CĂLUGĂRU

Interviu cu „Senatorul Melcilor”, actorul DOREL VIȘAN, la 65 de ani

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*